

«ROSMERSHOLM»

av

Henrik Ibsen

Et vers

At LEVE er — krig med trolde
i hjertets og hjernens hvælv
AT DIGTE, — det er at holde
dommedag over sig selv.

Henrik Ibsen

«ROSMERSHOLM»

av

Henrik Ibsen

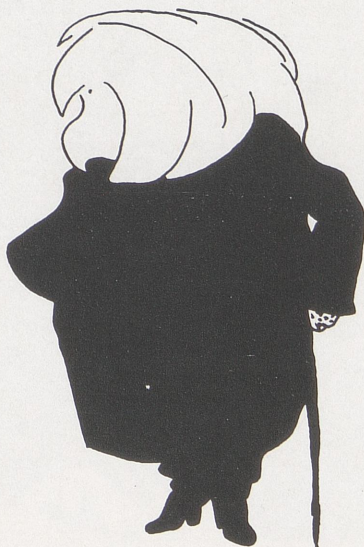
Trøndelag teater

Administrasjon:

Kjell Stormoen	teatersjef
Kjell Hagan	økonomisjef
Knut Jensen	produksjonsleder
Tove Dahle	salgssekretær
May Selmer	informasjonssekretær

Styre:

Svend Hokstad (formann)
Elsa Skjerven
Kaare J. Tapper
Ida Yttri
Bodil Skjånes Dugstad
Harald Brenna
Roald Ottesen

Instruktøren for kveldens forestilling, Bjørn Endreson, under prøvene på «Rosmersholm».

Inger Worren

IBSEN SKREV I:	ELLERS I VERDEN SKJEDDE:
1849 Catilina	Opprør i Ungarn. Østerrike slår det ned med russisk hjelp.
1850 Kjempehøien	Marcus Thrane og arbeiderforeningene i aktivt arbeid. De krever: Alminnelig stemmerett, alminnelig verneplikt, bedre kår for husmenn.
1851 Norma, eller En politikers kjærlighet	Enevelde innført ved statskupp i Frankrike. Thranittbevegelsen slått ned i Norge.
1852 Sancthansnatten	Napoleon III keiser i Frankrike. Forfatningen godkjennes ved folkeavstemning.
1855 Fru Inger til Østråt	Krimkrigen raser (vestmaktene mot Russland)
1856 Olaf Liljekrans	Fredsforhandlinger i Paris. Svartehavet erklært nøytralt. Russland har under Krim-krigen tapt lederstillingen til fordel for Frankrike.
1857 Hærmændene	England og Tyskland åpner offentlige bibliotek
1862 Kjærlighedens komedie	Bismarck blir ministerpresident i Preussen. Frankrike annekterer områder i Indokina.
1863 Kongsemnerne	Oppstand i Polen
1865 Brand	Borgerkrigen i U S A avsluttes etter 4 års strid.
1867 Peer Gynt	Karl Marx skriver «Das Kapital».
1869 De unges forbund	Suezkanalen åpnes.
1873 Kejser og Galilæer	Venstrepartiet dannes i Norge. Clerk Maxwell gir ut sine studier om elektrisitet og magnetisme.
1877 Samfundets støtter	Krig mellom Russland og Tyrkia.
1879 Et dukkehjem	Forbund mellom Tyskland og Østerrike-Ungarn. Italia slutter seg til i 1882 — trippel-alliansen er dannet.
1881 Gengangere	Frankrike okkuperer Tunis.
1882 En folkefiende	England besetter Egypt.
1884 Vildanden	Parlamentarismen innføres i Norge. Sverdrups regjering utvider stemmeretten, oppretter juryordning, forbedrer folkeskolen.
1886 Rosmersholm	Burma annekteres av England.
1888 Fruen fra havet	England får folkevalgte kommunestyre.
1890 Hedda Gabler	Bismarck avskjediges som rikskansler. Tyske sosialister organiserer seg på marxistisk grunnlag. Kapprustning på sjøen.
1892 Byggmester Solness	Stortinget vedtar lov om egne konsulater for Norge, noe som vekker enorm motstand i Sverige.
1894 Lille Eyolf	Krig mellom Kina og Japan. Japan får Formosa, korea blir løserevet fra Kina og erklært selvstendig.
1896 John Gabriel Borkman	Lenin utgir «Kapitalismens utvikling i Russland». Italia mislykkes i forsøk på å okkupere Etiopia.
1899 Når vi døde vågner	Britisk imperialisme leder til Boerkrigen i Sydafrika. Den første fredskonferanse i Haag avholdes.

Liv Ullmann

Jon Eikemo

«Stykket vil, så vidt jeg indser, ikke kunne give anledning til angreb fra nogen side. Derimod håber jeg, det vil fremkalde en livlig diskusjon.»

Dette skrev Henrik Ibsen i et brev til sin forlegger Frederik Hegel i Gyldendal Dansk Forlag like etter at han hadde gjort seg ferdig med sitt siste drama, Rosmersholm. Det skulle vise seg at Ibsen ikke fikk rett i sin første antagelse, men den siste slo til for fullt. Bare få av mesterens verker er diskutert så mye, og blitt tolket på så mange forskjellige måter som Rosmersholm.

Straks etter at Rosmersholm ble ugitt i et opplag på 8 000 eksemplarer den 23. november 1886, ble verket anmeldt i en rekke aviser og tidsskrift i Norge og det øvrige Norden. Flere av anmelderne hadde merket seg en politisk slagside i Ibsens nye drama. Og dette var da heller ikke så underlig, verket hadde blitt til i en tid som var preget av sterke politiske brytninger.

I 1884 ble parlamentarismen tvunget igjennom under ledelse av Venstres Johan Sverdrup. Stemmeretten ble utvidet, men ikke så mye at den voksende arbeiderklassen fikk stemmerett, og ved valget i 1885 vant Venstre en ny seier over Høyre. Samme år oppstod det sterk strid om den radikale forfatteren Alexander Kielland skulle få diktergasje. Da saken ble behandlet i Stortinget, talte mange venstremenn imot, til Ibsens store skuffelse.

Alt dette angikk og interesserte det teaterbesøkende — og Ibsenlesende publikum på denne tiden, og selvsagt også Ibsen selv. Til tross for at han for det meste oppholdt seg utenfor landets grenser, var han godt orientert om det som foregikk i hjemlandet. I brev til og samtaler med venner, og dessuten i offentlige taler, blant annet til arbeiderne i Trondheim, viste Ibsen at han stod på den radikale siden i den striden som foregikk.

Dette bestyrket enkelte anmelderes syn på Rosmersholm som et kraftig spark til Høyre. Og sant nok; skildringen av rektor Kroll som en typisk talsmann for Høyres synspunkt, virker ikke direkte sympatisk, snarere tvert imot. Ibsen har selv karakterisert Kroll som «en myndig natur med en stærkt utviklet herskelyst», og videre at han bare «synes godt om dem, der er hans meningsfæller. De andre irriterer ham og mod dem blir han da let

hensynsløs og et drag af ondskab kommer frem hos ham.»

Det viste seg imidlertid at det var denne tids aktuelle situasjon som gjorde at enkelte anmeldere heftet seg ved de politiske innslag de kunne finne i Rosmersholm. Ganske snart oppdaget de som leste eller så verket framført på scenen at det var andre sider ved det som var betydelig mere interessante enn de politiske. En viss forvirring over Ibsens nye stykke går igjen i mange anmeldelser. Det ble hevdet at innholdet var uklart, at personene handlet som «forskruede Væsener» og at Ibsen «mere og mere har trukket sig ind i sig selv, mere og mere vendt sig bort fra Livet og dets Realitet, mere og mere hengivet sig til pessimistiske Spekulationer.»

Det er fullt ut forståelig at slike synspunkt kom fram i de første anmeldelsene. I sterkere grad enn i sitt siste drama, «Vildanden», fortsetter Ibsen i «Rosmersholm» sin boring ned i menneskenes underbevisste dunkle dyp. Hans personer blir utstyrt med en fortid vi hører lite om, mystiske elementer som f.eks. «hvite heste» spiller en viktig rolle, og interessen konsentreres om hva det er som leder mennesker og styrer deres handlinger.

Det er da heller ikke til å undre seg over at psykoanalytikerens far, Sigmund Freud, i et større essay har levert en særdeles gjennom-borende analyse av skuespillet og de skjulte

motiver som driver dets personer. Også den norske psykologen Ingjald Nissen har tatt for seg Rosmersholm og gitt en analyse av det i en bok han har kalt «Sjelelige kriser i menneskets liv».

Og foruten disse har mange, både psykologer, litteraturforskere og andre, gitt sine tolkninger og forståelse av Rebekka og Rosmer. Ibsen fikk altså rett i sin påstand, Rosmersholm har framkalt en «livlig diskussion».

Også Ibsen selv har gitt sitt bidrag i denne diskusjonen. Bare unntaksvis uttalte han seg om hvordan hans verker skulle forstås, og særlig ikke når han fikk direkte forespørsel. «Jeg spørger kun, mit kall er ei at svare» var nærmest et standardsvar fra han på slike henvendelser.

Men en gang gjorde han et unntak. Et

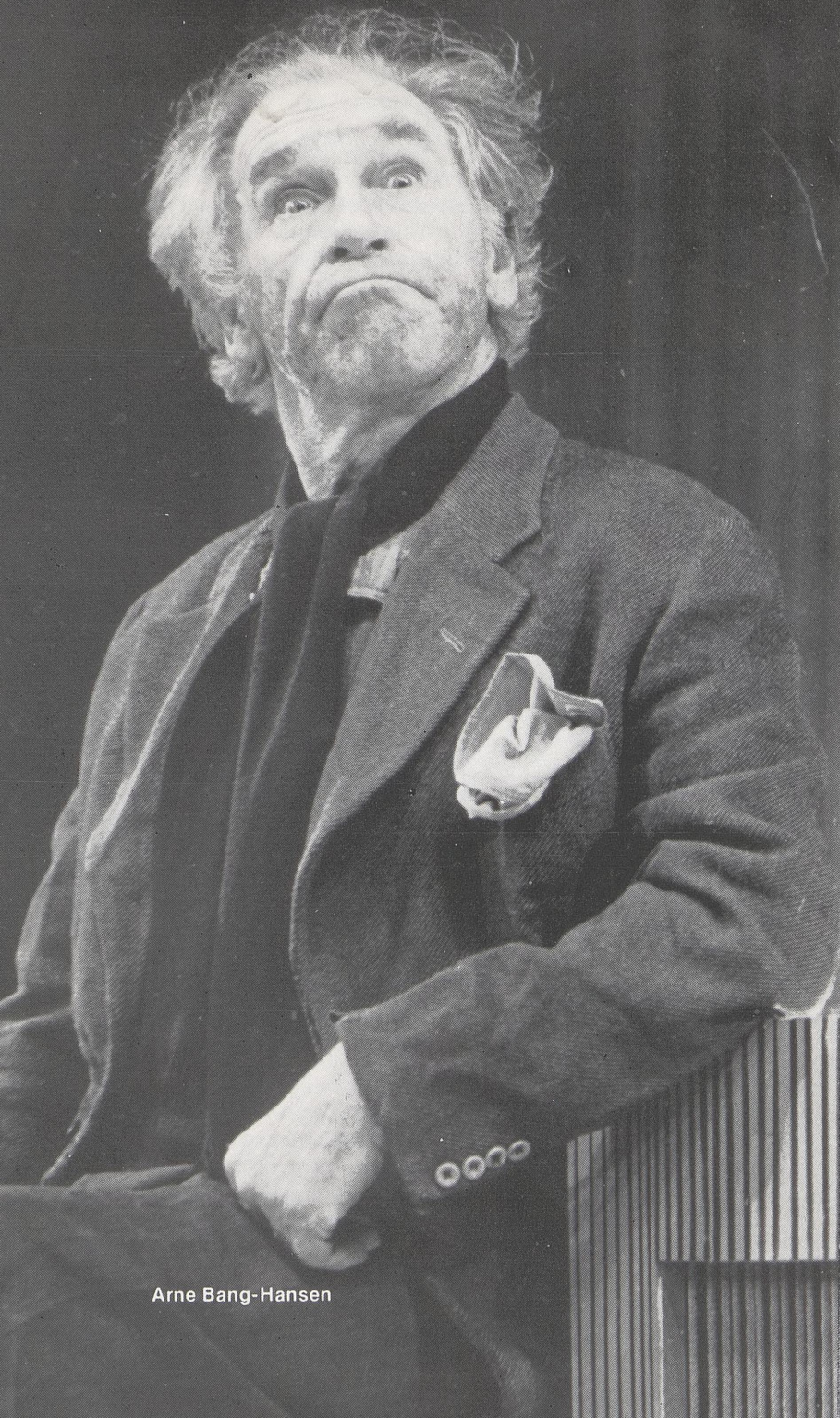

«samtalelag» ved Aars og Voss' skole i Kristiania hadde diskutert Rosmersholm, uten å komme noen vei med det. De våget seg til å spørre mesteren selv, og underlig nok; de fikk et svar fra han!

Ibsen skrev til dette «samtalelaget» at Rosmersholm handler **«om den kamp, som ethvert alvorligt menneske har at bestå meg sig selv for at bringe sin livsførsel i samklang med sin erkendelse»**, og litt senere i samme brev: **«Men først og fremst er stykket naturligvis en digtning om mennesker og menneskeskjæbner.»**

Så enkelt kan det sies, og så mangfoldig er Rosmersholm.

Thoralf Berg

Arne Bang-Hansen

Da Trondheimsarbeidarane gikk i demonstrasjonstog for Ibsen

Året før Henrik Ibsen skreiv **Rosmersholm**, var han på eit lite besøk i heimlandet. Vi kan finne mange ekko frå dette besøket i stykket. M.a. gjorde striden om diktargasjen til Kielland inntrykk på han, og da han skulle ta toget frå Christiania til Trondheim, sa han til Bjørn Bjørnson:

«Hils alt, som er ungt i Norge, og bed dem være tro, og sig, at jeg vil være med dem som Fløjmand paa venstre side, som venstre Fløjmand. Det, som kan se ud som Galskab hos de unge, det blir dog tilslut det spirende. Vær sikker paa det.»

Den 13. juni 1885 stod denne notisen i **Dagsposten**:

ARBEIDERFORENINGEN

Medlemmene anmodes om å fremmøte **fulltallig** søndag aften den 14. kl. 7.30 for å bringe **dikteren Henrik Ibsen** Arbeidsforeningens hyldest.

H.S. Kjær

Med faner, musikk og sangkor demonstrerte Trondheimsarbeidarane for Ibsen. Samfunnsstøttene, derimot, heldt seg heime. I ei tale roste telegrafstyrar Kjær Ibsen for å ha «skildret virkeligheten i dens nøkne skikkelse, og samfundet har derav lært, at det ikke har handlet som det burde likeoverfor de små, de uheldigst stillede innenfor det».

Svaret frå Ibsen «Til Arbejdernes Fanetog», står attgitt i **Hundreårsutgaven av Henrik Ibsens samlede verker**. Men i arbeidet sitt med ein antologi over norsk arbeidardikting, har Martin Nag kommi over ein del stoff som viser at denne tala kanskje ikkje var slik forskarane har gått rundt og trudd. Det dreier seg om ein artikkel av Lars Heiberg i **Socialdemokraten** (8.10.1921). Dessuten var det òg strid i samtida om kva for referat frå arbeidarmøtet som var det rette...

Det det står semje om, er at Ibsen meinte «vårt nuværende demokrati» ikkje var i stand til å gi landet «virkelig frihet». Ibsen sa at et «adelig element» måtte komme inn i statslivet: «Jeg tenker naturligvis ikke på fødselens adel og heller ikke på pengenes, ikke på kunnskapens adel, og ikke på evnenes eller begavelsens.

Men jeg tenker på **karakterens** adel, på viljens og sinnets adel. Den alene er det som kan frigjøre oss.» Dette er ord vi finn att hos Johannes Rosmer.

«Dette adelskap», sa Ibsen vidare, «som jeg håper at vårt folk må forlenes med, det vil komme til oss fra to kanter. Det vil komme til oss fra to grupper, som ennu ikke har tatt noen ubotelig skade under partitrykket. Det vil komme til oss med våre kvinner og våre arbeidere.»

Så langt er det stort sett samanfall mellom dei to referata, sjøl om Heiberg bruker uttrykket «fra vore arbeidsmænd og arbeidskvinder».

Men så kjem dei avsnitta som ikkje er med i Hundreårsutgåva. Her forutser faktisk Ibsen revolusjonen i Russland:

«Rusland tror jeg vil lægge den eksperimentale grundvold for frigjørelsen av hele verdens arbeiderklasse fra tyranni, despotisme, uvidenhed, hykleri, overtro og slaveri (...).

Den store slaviske race synes nu at holde morgendagens løfter.

Rusland er øiensynlig ved terskelen av et mægtigt fremskridt. — Det trær ind paa verdensscenen med kolossal kraft og pragt. Det har 130.000.000 — nu 180.000.000 — mennesker, og disse mennesker er nu under revolutionens fødselsveer.»

I boka **Ibsen som radikaler** (Trondheim 1928) opplyser forfattere Ole Øisang at Lars Heiberg har sitatet frå eit amerikansk blad som oppgav ei avis i København som kjelde. Er det så truverdig? Sett i samanheng med andre ting Ibsen har sagt og skrivi, om Pariskommunen, Arbeidarrørsla, sosialismen og Russland, er det mye som tyder på det. Og sluttorda gir dei to kjeldene att så å seia likt:

«Omlægningen av de sociale forhold, som nu gaar for sig i Europa, bevæger sig hovedsagelig om arbejdsmændenes og arbejdskvindernes (her har HU «arbeidernes og kvinnes») fremtidige stilling. Det er, hvad jeg haaber og venter; og det er, hvad jeg vil arbeide for og skal arbeide for hele mit liv, alt hvad jeg evner.» Skal vi bryte over tvert med gamle oppfatningar og ønske Ibsen velkommen på Trønderscena i jubileumsåret på eit meir nyansert grunnlag enn tidligare?

Kjell Gulbrandsen

Knut M. Hansson

«ROSMER

a

Henrik

(1828 —

Inspisient	: Kjell Egseth
Sufflør	: Anni Lauritzen
Lys	: Bjørn Høyem
Lyd	: Jan E. Indergaard
Rekvisitør	: Birgit Fremo
Frisører	: Jenny Krogstad / Randi Bernhardsen

Scenemester	: Audun Solbu
Lysmester	: Bjørn Høyem

Kulisser og kostymer er produsert i teatrets egne verksteder.
Fotografering og lydbåndopptak under forestillingen
er ikke tillatt.

Foto fra prøvene: Roar Øhlander

EN PAUSE
Premiere 3. februar

RSHOLM»

Jensen

1906)

Regi : Bjørn Endreson
Regiassistent : Harald Brenna
Scenografi : Alistair Powell

DE SOM ER MED:

De som er med:
Rebekka West : Liv Ullmann
Johannes Rosmer : Jon Eikemo
Rektor Kroll : Knut M. Hansson
Ulrik Brendel : Arne Bang-Hansen
Fru Helseth : Inger Worren
Peder Mortensgård : Harald Brenna

Programredaksjon: May Selmer
Ansvarlig utgiver: Kjell Stormoen

Rosmer: «Det er gleden som adler, Rebekka»

Rebekka: «Tror du ikke sorgen også — den store sorgen» (Rosmersholm, 2. akt).

«Rosmersholm» og de beveggrunner som ligger bak personenes handlemåte er kanskje det av Ibsens skuespill som er blitt mest omtalt, gjort flest forsøk på å analysere. Forskere har kommet med diametralt forskjellige konklusjoner.

Jørgen Haugan har skrevet en doktoravhandling som omhandler Henrik Ibsens metode. Fra hans analyse av Rosmersholm har vi trukket ut korte sitater som karakteriserer stykkets hovedpersoner slik **han** ser dem:

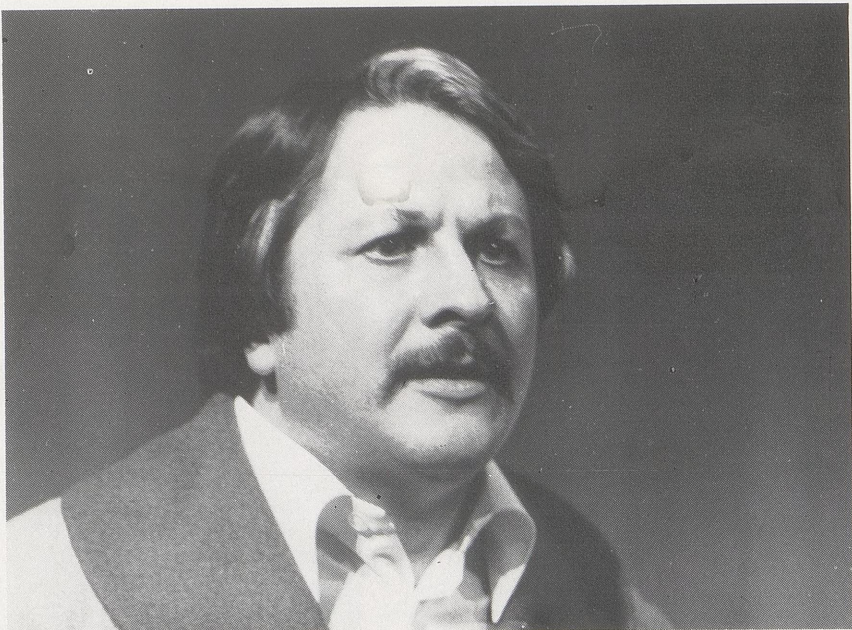
Rebekka West

Rebekka fremstiller seg selv som omsorgsfull og kjærlig i sitt forhold til Beate, og det pene bildet ser i og for seg tilforlatelig ut. Først på et senere tidspunkt i dramaet kommer det for en dag at Rebekka ikke er så søt og from som hun gir inntrykk av... Hun har virket i to retninger for å erobre Rosmer, frigjørelse i forhold og sinn. Hensikten har hele tiden vært å oppnå et ekteskap med Rosmer, midlet en frigjørelse fra hans samtids- og fortidsbindinger, Beate og den puritanske moral... Alle disse omtalte, meget bevisste gjerninger sammenholdt med hennes evne til å kamuflere sin innerste lidenskap tegner et bilde av Rebekka — ikke som prototypen på et adelsmenneske — men som en heks, en kvinne med utemmede, ville trekk...

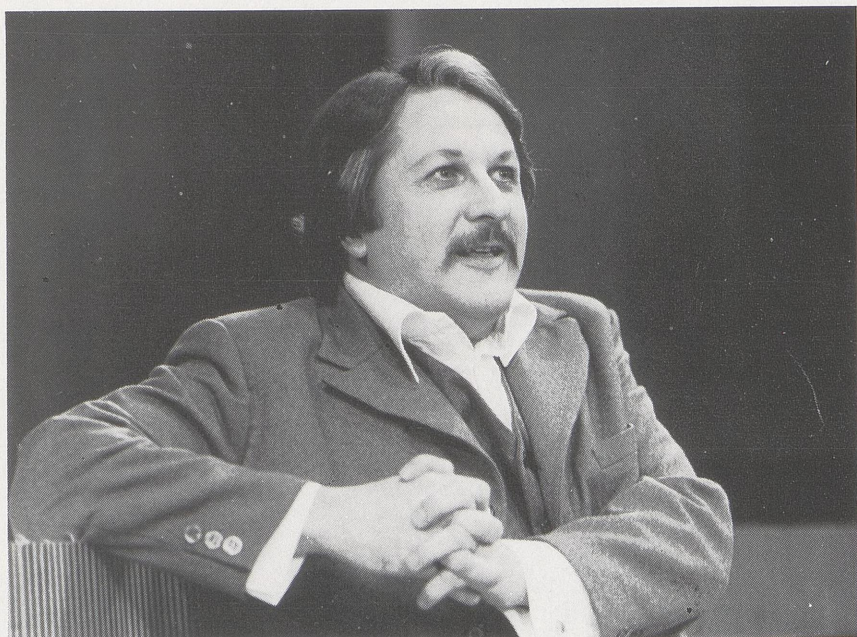
Rebekka West het den siste heksen som ble brent i England.

Johannes Rosmer

Rosmer akter å reise ut i verden for å gjøre alle mennesker til adelsmennesker... Til tross for at Rosmer formulerer et politisk mellomstandpunkt er Krolls borgerlige moralisme gjennomført til fullstendighet hos ham... Rosmers moral består i aldri å gjøre feil; man skal være plettfri, og man skal holde igjen på seg selv... Rosmers handlemåte er noe av det verste man kan tenke seg. Han har latt alt liv sirkulere utenom Beate og utsatt henne for seksuell askese, samtidig som han selv satt nede i stuen i halvmørket og hygget seg med Rebekka. På grunn av dette frimuerskaps ulegemlige karakter regner ikke Rosmer seg skyldig. Han har ikke rørt henne; forholdet var rent intellektuelt, legitimert ved et altruistisk formål til gagn for hele verden... Rebekka er garantien for hans ideale image; samtidig er hun blitt objektet for en plutselig oppdukkende, jordisk lidenskap, en lidenskap som Rosmer forsøker å holde nede, da den bryter med adelsprogrammet.

**Rebekka: «Det er det Rosmerske livssyn som har smittet viljen min.»
(Rosmersholm, 4. akt)**

«Hun er intrigant og hun elsker ham. Hun vil bli hans hustru og urokkelig forfølger hun dette mål. Da kommer han efter det og hun vedkender sig det åbent. Så er der ingen livslykke mere for ham. Det dæmoniske vækkes af smerten og bitterheden. Han vil dø, og hun skal dø med ham. Hun gjør det.»

(Henrik Ibsen i et tidlig utkast til Rosmersholm)

Harald Brenna

Jon Eikemo

Rebekka: «Da kom det over meg et vill, ubetvingelig begjær»

Rosmer: «Begjær? Etter hva?»

Rebekka: «Etter deg.»

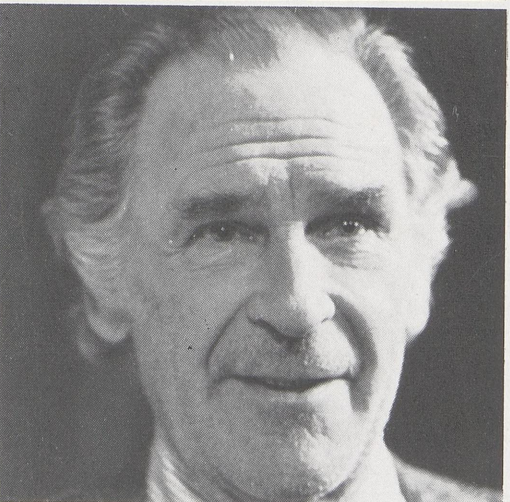
(Rosmersholm 4. akt)

Liv Ullmann

Født i Tokio 1938. Debuterte på Rogaland Teater 1957. Har senere hatt store film- og teateroppgaver både i inn- og utland. Arbeider som freelance, og skal etter «Rosmersholm» igang med en amerikansk film.

Jon Eikmo

Født i Hordaland 1939. Statens Teaterskole 1958—61. Har vært tilknyttet Riksteatret, Fjernsynsteatret, Det Norske Teater, Den Nationale Scene. For tiden fast ansatt ved Oslo Nye Teater.

Arne Bang-Hansen

Født i Oslo 1911. Debuterte 1934 på Nationaltheatret. Har gjestet Trøndelag Teater tidligere, sist som Shylock i «Kjøpmannen i Venedig». Fast ansatt ved Nationaltheatret.

Redaksjonen har denne gang valgt å presentere våre gjester på en noe utradisjonell måte. Ikke gjennom en avdekking av de konkrete HVA, HVEM, HVOR og HVORDAN i yrkessammenheng som har gjort dem til det de står for idag — men ved en meget uformell samtale dem imellom, med stikkordet SKUESPILLERI som assosiasjonsgrunnlag.

- Jon** Jeg hadde en barndomsvenn som ble atomfysiker. En gang fikk jeg være med ned i en reaktor — og var mektig imponert over all teknikken jeg så. En god skuespiller må imidlertid også ha en høyt utviklet teknikk, men ikke av den typen man imponeres over når man ser den. Jeg mener en slags «sjeleteknikk».
- Liv** Definer sjeleteknikk!
- Arne** Det er vel å kunne formidle skift i sinn på en slik måte at det blir meddelt publikum? Det er sinn og hjerter det gjelder — ikke å kunne sette seg ned på en stol!
- Jon** Ja, det er ikke nok å kunne knipse med knærne! Har man teknikk, skal den ikke være synbar. Det er det som er talent.
- Liv** Talentet består vel også i å kunne bearbeide det du har lest og lært, skape liv omkring det. Mennesker skal kunne gjenkjenne ting — uten å forstå, uten å formulere med ord, men med hjertet. Og i det øyeblikk det lykkes, håndhilser du på publikum, berører en annen sjel.
- Arne** Det er en gammel floskel som sier det må gå fra hjernen gjennom hjertet.
- Jon** Det er vel ingen floskel — det er slik det er.
- Arne** Ja, man kan ikke **føle** 100%. Noe må kontrollere dine uttrykksmidler. Og **det** er noe av den teknikken vi snakker om. «Han spilte ikke rollen, men var den»!, — det høres jo fortryllende ut, men roller må altså spilles. Går alt ut fra hjertet, når det ingen.
- Liv** Det gjør det heller ikke om man forfengeliggjør ting, fiffer dem opp. Det er det **alminnelige**, når det blir løftet opp og vist frem, som rører. Det er din menneskeopplevelse som må være den sterkeste, for den formidler det du er som skuespiller. Men det kreves mot.
- Jon** Dramatikere har jo skrevet ting med sitt hjerteblod — hvis det ikke skal gis tilbake med det samme, forkludres det hele.

- Liv** Men her kan også instruktører komme mellom dikterverket og publikum. «Flinke» teoretikere som vil gjøre store ting kan fortolke et verk ihjel, og opplevelsen blir drept med skyggen av en tredjemann. Vårt yrke er på mange måter ufritt — vi er prisgitt så mange komponenter. Jeg føler meg f.eks. veldig utlevert til de forskjellige instruktører — jeg må stå inne for en sammenheng som de kreerer.
- Jon** Det er noe som heter marionetteteater, sånn med dukker og tråder. Instruktøren opplever der bare sin egen visjon. Vi er kreative mennesker og vil være med å trekke.
- Liv** Bruke noe av vår fantasi.
- Arne** Kombinert med livserfaring.
- Liv** Egentlig tror jeg skuespilleryrket er lettere for kvinner — de er mindre redde for å blottlegge seg — det har jeg erfart i forskjellige arbeidsforhold. Vi mangler den mannlige forfengelighet.
- Arne** Kvinnen som vesen er mer prostituert, på godt og vondt. Skuespilleri er åndelig prostitusjon — ikke utslag av eksibisjonisme som mange fremdeles tror!
- Jon** Hvis mulig, speiler jeg meg **alltid** i askebegre, så si ikke at jeg ikke er prostituert!!!!!!
(Pause, megetsigende blikk)
- Liv** Uansett kjønn, — man må skape en respekt for yrket — og den kan man bare skape selv. Mange eier ikke yrkesstolthet, gidder liksom ikke satse 100%.
- Jon** Det er noe som heter: selvros stinker!
- Liv** Man må ikke være kommet dit hen at det er selvros å innrømme at man er villig til å bruke den tiden man har i dette yrket, at det er en selvfølge. Egentlig ville jeg ønske at jeg var enda mer disiplinert. Hvis dette er selvros, roser jeg meg selv!
- Jon** Hvis du med selvros ikke forstår annet enn ens egen ærefrykt for yrket, er jeg enig med deg.
- Arne** Innerst inne kunne jeg tenke meg at hvis noe skjedde med mitt liv — det måtte være noe som ga meg mer, noe utover all verdens roller — ville jeg gi på båten alt yrkesliv.
- Jon** For mitt vedkommende måtte jeg ut av skuespilleryrket for å finne tilbake til det igjen. Jeg var i en situasjon hvor jeg fløy bena av meg: NRK, film, radio teater, — det var til og med stas å være kanin i barnetimen! Tilslutt hadde

jeg følelsen av å miste både sjel og sinn, og måtte ut av Oslo. De fem årene som jordbruker betydde like meget for meg som å spille teater — jeg fant tilbake til en kontakt meg selv — en følelse som jeg tar vare på. Skuespilleren varte for mitt vedkommende lengre enn bonden — men det er vanskelig å gjøre det godt om man ikke har en liten pip-pip i magen. Olav O. Hauge har et lite vers jeg synes er godt i denne forbindelse:

Som smågut bles eg fløyte
no har eg alle ord
men makta ikkje tolke
mi sorg og sut på jord

Liv

Det dekker det viktigste av det vi har snakket om.

Det var alle enige i — og resten av kvelden slappet man av — for å møte en ny arbeidsdag.

Inger Worren

«Jeg er så gammel at jeg egentlig skulle gått av», sier Inger med et smil, «men, du verden så deilig det er å fortsatt få være med!» Inger Worren er den av våre skuespillere som har vært ved Trøndelag Teater lengst — hun kom hit i åpningen i 1937, og når man ser bort fra årene ved Rogaland Teater, har hun vært her tilsammen 27 av sitt 69-årige liv. Rollene har vært mange og varierte, og flere har hun spilt gjentatte ganger, noe hun ser på som en positiv opplevelse. Fru Alving i «Gjengangere», mor Aase i «Peer Gynt», fru Arvik i «Når den ny vin blomstrer» — nei — listen ville bli for lang selv om man beflittet seg på kun å få med de vesentligste.

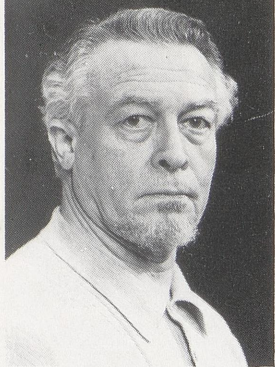
Inger liker seg hjemme med en god bok, — sine Yoga-øvelser for å holde «sinn og skinn i trim». Tidligere, mens barna ennå var små, var det de som opptok det meste av tiden og oppmerksomheten.

Den nødvendige løsrivelse fra hverdagen, både trivialiteter og gleder, som ligger i yrket, representerte en enorm konflikt for henne disse årene, en splittelse som, ifølge hennes eget utsagn, også gjorde utslag på prestasjonene, noe av entusiasmen på scenen. Hurtig gikk hun hjemmefra, hurtig sminket hun seg, fast så hun inn i sine øyne i speilet i garderoben. «Goddag, frue», sa jeg til meg selv, og da var det **ikke** fru Worren jeg hilste på, men den kvinnen jeg snart skulle fremstille på scenen. Siden fortsatte jeg med det — jeg fant en slags terapi i metoden». Til tross for dette ble kreftene brukt slik at man ikke alltid var tilstede, å finne en akseptabel balansegang er vanskelig.

Som fast skuespiller har hun et yrkesaktivt år igjen, men hun legger ikke skjul på at hun kunne tenke seg et engasjement, hvis teatret har bruk for henne, og helsen holder. «Det å bli gammel», mener den ungdommelige fru Worren, «er bare å bli litt fortere trett!»

... som fast skuespiller har hun et yrkesaktivt år igjen, men hun legger ikke skjul på at hun kunne tenke seg et engasjement, hvis teatret har bruk for henne, og helsen holder.

Knut M. Hansson

Knut M. Hansson er en allsidig personlighet — for vårt teaterpublikum er han vel mest kjent for sine sceneprestasjoner. Men skuespilleri utgjør bare én av hans mange aktiviteter: han oversetter, har vært «formann for alt mulig», setter iscene og er aktiv skribent. Hans karriere i norsk teaterliv startet i 1939, på Det Nye Teater, men ble hurtig og hårdt avbrutt som følge av hans innsats som kurér for Hjemmefrontens Sentralledelse. Fire års fangenskap, hvorav to i Sachsenhausen, fulgte. I fredsåret kom han tilbake til Norge — og Studioteatret. Manglende midler og tungrodd organisasjonsapparat gjorde at det måtte innstille virksomheten i 1950. Og Knut vendte tilbake til Det Nye Teater, var der til 1958, avbrutt av 4 år ved Den Nationale Scene. Til Trøndelag Teater kom han i 1975 — etter 17 år med selvvalgt «løsarbeid», som free-lance. Her fikk han endelig et ønske oppfylt: det å spille KLOVN — å fremstille det menneskelige ved vekslingen mellom gråt og latter. (I «Mens vi venter på Godot» og «En tilfeldig anarkists hendelige død».)

«Ett krav er avgjørende såvel for scenekunst som annen kunst, og det er kvalitet,» sier Knut. «Og kvalitet kan ikke oppnås uten hardt arbeid og disiplin. Det ligger en spesiell utfordring i det å spille teater — som er den mest menneskelige av alle kunstarter — i sitt vesen en kunstartenes syntese. Implisitt i denne utfordringen oppstår en paradoksal situasjon for skuespilleren — i og med kravet om å underordne seg og samtidig utfolde seg totalt.»

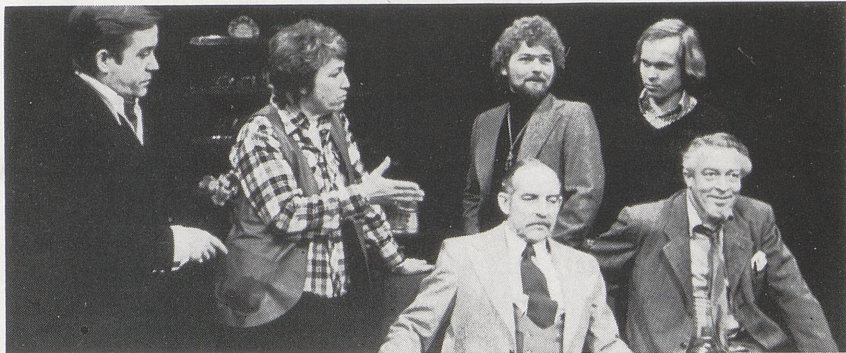
Knut har som tidligere formann i NSF vært med på å kjempe frem de fleste av de demokratiske organer personalet ved teatrene nå rår over, og føler forbedringene som skritt i riktig retning — forutsatt at de blir brukt riktig. For tiden har han tre problem, som ikke akkurat berører hans yrkesutøvelse, — men allikevel:

Å få bedre tid til å skrive, å sørge for at samojeden får nok mosjon, — og å få «luftet» bilen i et lunefull trønderklima når man bor i gåavstand fra arbeidsplassen.

Neste forestilling på Hovedscenen:

«Ingenmannsland» av Harold Pinter

«Ingen manns land» av Harold Pinter
Sist det trønderiske publikum stiftet bekjennskap med den produktive Harold Pinters dramatikkk var i 1973. Den gang spilte vi «Dengang» på Teaterloftet, og etter publikumstilstrømningen å dømme ble det en stor suksess. Nå gjelder det Hovedscenen og «Ingenmannsland» (No Man's Land) i Kirsten Sørliens regi, og med Kjell Stormoen, Knut M. Hansson, Svein Wickstrøm og Thomas Fasting i rollene som henholdsvis Hirst, Spooner, Briggs og Foster. Scenografien er ved John Kristian Alsaker.

I Hirsts velstående hjem er Spooner blitt med inn for en drink. Begge er forfattere, og de har tilsynelatende hatt kontakt med hverandre i en udefinierbar fortid. Har de studert sammen? Eller har Spooner hatt en affære med Hirsts hustru? I alle fall — det er en merkelig forbindelse mellom den velsituerte, alkoholiserte Hirst og hans mindre vellykkete, loslitte «venn». I huset bor også to tjenere, Foster og Briggs, som arrogant behandler Spooner som den inntrenger han etterhvert viser seg å være. Hans forsøk på å skaffe seg innpass og makt involverer også Hirst — mot ham er selvhverdende ondskap, kombinert med ærbødig underdanighet, Spooners sterkeste våpen. I dette lukkede rom med de gitte forhold utspilles den Pinterske maktkamp — hvor karakterenes personlighet skifter i takt med tema i konversasjonen, og hvor skillet mellom virkelighet og illusjon blir et spørsmål den enkelte seer må vurdere ut fra eget erfaringsområde. Rammen om det hele er realistisk, og den klare dialogen er rik på både humor og visdomsord.

Premiere 4. april

